

Recreatiezoneringsplan Peelvenen

Inleiding

Dit is een wat langere nieuwsbrief dan u van ons gewend bent. Het gaat dan ook om een heel belangrijk onderwerp: de zoneringsplan van de recreatie in de Peel. Enerzijds is het van belang dat mensen van de Peel kunnen genieten. Er zou anders ook onvoldoende draagvlak zijn om de natuurwaarden te beschermen. Anderzijds is een open hoogveenlandschap erg kwetsbaar voor recreatie. Anders dan in bijv. een bos gaan dieren (vooral vogels) er vaak al vandoor als ze op enkele honderden meters afstand mensen zien aankomen. In een bos houdt de verstoring i.h.a. binnen zo'n 50 meter al op. De recreatie moet daarom goed gezoned worden: daar het meest, daar minder en op sommige plekken ook heel weinig, i.v.m. de voor de Peelnatuur dringend noodzakelijke rust.

Concept Recreatiezoningsplan Peelvenen ter inzage.

Op dit moment ligt het door Staatsbosbeheer opgestelde concept Recreatiezoningsplan Peelvenen ter inzage. Via de website van SBB is t/m 31-12 commentaar te leveren. Zie:

<https://www.staatsbosbeheer.nl/natuurgebieden/de-pelen/recreatiezoneringsplan>

Zie ook de bijlage bij deze nieuwsbrief.

Natura2000-Beheerplan als aanleiding.

Dat dit concept zoneringsplan is opgesteld, heeft te maken met het Natura2000-Beheerplan voor de Peelvenen. In concepten van dat plan stond eerst dat de recreatie op dit moment niet nadelig is voor het gebied en dat het daarom ook in de komende beheerplanperiode geen kwaad zou kunnen. Dat vond WBdP toch iets te simpel gesteld. Naar aanleiding van ons commentaar is daarom in de eindversie van het Beheerplan opgenomen dat er een recreatiezoningsplan opgesteld dient te worden:

'In hoofdstuk 6 is daarom een maatregel opgenomen die de beheerder opdraagt een op de Natura-doelen toegesneden recreatiezoningsplan op te stellen en uit te voeren. Het recreatiezoningsplan houdt er ook nadrukkelijk rekening mee dat het gebruik van bijvoorbeeld compartimentskades als recreatieve infrastructuur lang niet altijd gewenst is. Het plan kan er toe leiden dat recreatieactiviteiten in zones aan voorwaarden worden verbonden.

De in te voeren recreatiezoneringsplan leidt er toe dat in het gebied zones worden aangebracht voor de rust van (onder meer) de aangewezen doelsoorten en dat in andere gebiedsdelen recreatief medegebruik vergunningvrij kan zijn

Andere vormen van recreatie, waaronder campings, moeten individueel onderzocht worden op hun effecten.'

Kritiek van WBdP op zoneringsplan van 1998: omgeving onterecht er niet bij betrokken.

Dit is niet het eerste recreatiezoneringsplan dat is gemaakt.

In maart 1998, i.h.k.v. de Streekcommissie Peelvenen (de voorloper van de latere Landinrichtingscommissie), is er ook al een 'Toeristisch Recreatief Zoneringsplan Peelvenen' opgesteld.

In dat plan werd geconstateerd: *'De recreatieve druk op de Peelvenenregio neemt toe, terwijl er geen enkele inhoudelijke en/of organisatorische samenhang is die aan deze toenemende druk verantwoord binnen het gebied vorm geeft.'*

Ook staat er in dat *'er een balans dient te zijn tussen ontwikkeling van recreatie en toerisme als economische drager en de versterking van de natuurwaarden'.*

Dit evenwicht kan volgens de opstellers worden bereikt door *'afleiding van zoveel mogelijk recreanten naar gebieden direct buiten de Peelrestanten, o.a. door het creëren van 'alternatieve Peelbeleving' in de EHS-gebieden en bij de Marisberg'.*

Ondanks de hierboven genoemde constatering hebben de opstellers van dit eerdere zoneringsplan zich beperkt tot de bestaande Peel en de EHS (nieuwe natuur) daar omheen. Hun opdracht ging niet verder!

Dat in het hierboven genoemde zoneringsplan de omgeving van de Peel niet werd beschouwd, was destijds het voornaamste punt van ons commentaar. WBdP heeft dat uiteengezet in haar rapport 'De Verheven Peel in de lift', juni 1999.

[\(Wilt u dit rapport ontvangen, vraag ons dat dan via dit mailadres.\)](#)

'De Verheven Peel in de lift' is denken wij nog steeds een zeer lezenswaardig rapport, op dit moment zeker hoofdstuk 2 daarvan, waarin onze visie op de toen voorgestelde recreatiezoning wordt gegeven.

Hieronder geven wij enkele zinnen daaruit weer:

'De opstellers van het zoneringsplan concentreren zich uitsluitend op de recreatie binnen de natuurgebieden; de voor een zoning zo noodzakelijke omgeving blijft buiten beschouwing.

Het moet duidelijk zijn dat in een tijdperk waarin een nationale aanpak steeds meer plaats maakt voor een Europese, niet alle problemen kunnen worden opgelost op de paar vierkante kilometer die de Peelvenen beslaan.

Uitsluitend voorzieningen die aantoonbaar bijdragen aan behoud en de ontwikkeling van de natuurwaarden zijn toelaatbaar -als ze arbeidsplaatsen opleveren is dat mooi meegenomen.

Dit wil niet zeggen dat versterken van de natuurwaarden in deze streek geen economisch belang heeft.

Uitvoering van alle plannen leidt tot een aanzienlijke verbetering van de kwaliteit van het leefmilieu in de Peelvenen. Daarvan zullen alle bewoners en bedrijven tot in de verre omtrek kunnen genieten.

Als je een zoning maakt, moeten daarin de Peelreservaten niet de kern vormen, want dan wordt veel te veel belangstelling gericht op dit kwetsbare gebied.

Vanuit de recreatiecentra kun je de recreanten met fietsroutes ook naar heel andere, voor hen even aantrekkelijke, doelen leiden.

Daarom moet ook alles gedaan worden om het ontginningslandschap en het oude cultuurlandschap bij de dorpen tot een aangenamere omgeving te maken.

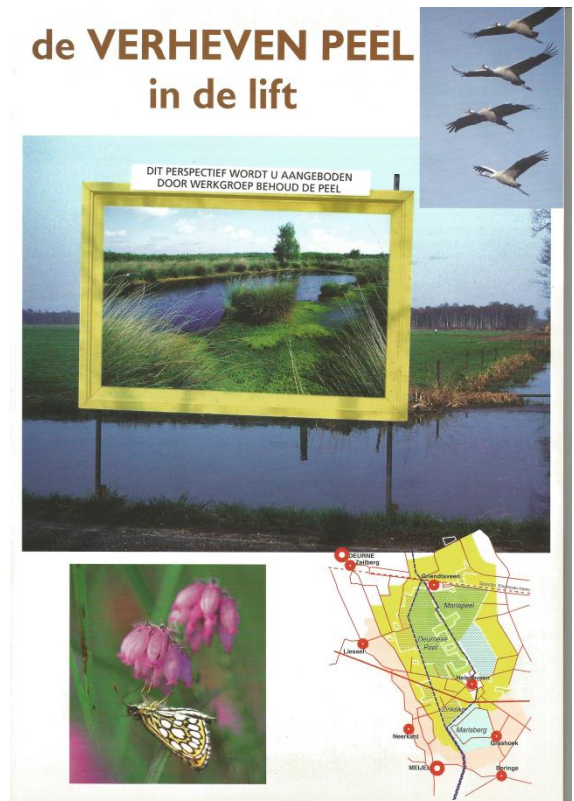
WBdP vindt het noodzakelijk dat wandelaars van de Peel kunnen genieten en daarom wil zij het voorgestane wildernisgebied zoveel mogelijk opengesteld, maar niet opengelegd houden.

Bij toenemende recreatiedruk zal het noodzakelijk zijn om alternatieven te bieden in de wat ruimere omgeving, voor de recreanten die voor wat zij zoeken niet per se in de natuurgebieden hoeven te zijn.'

Bij het huidige zoneringsplan is de omgeving van de Peel weer niet betrokken.

Onze hierboven weergegeven kritiek lijkt helaas niet te zijn doorgedrongen. Dezelfde fout wordt gemaakt met het huidige concept Recreatiezoningsplan. Opnieuw wordt de omgeving van de Peel er niet bij betrokken.

Ons hoofdcommentaar kan daarom hetzelfde zijn als we hierboven noemden.

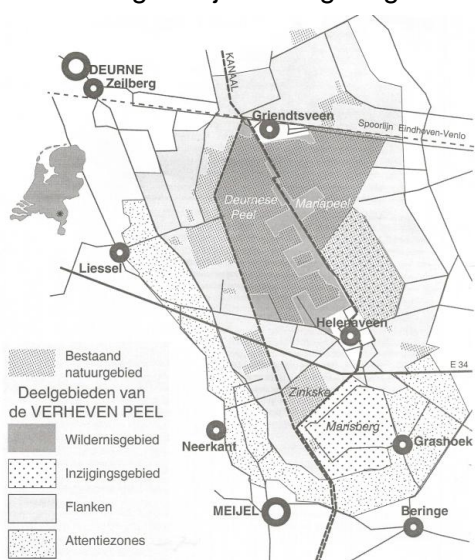
Al vele jaren heeft WBdP met de rest van de natuurgeleding in de Landinrichtingscommissie, in de N2000-Beheerplancommissie en ook in de huidige Integrale Gebiedscommissie Peelvenen, gesteld dat er een zoneringsplan dient te komen, waarbij de omgeving van de Peel betrokken dient te worden. Gelukkig is in de afgelopen vergadering van de Gebiedscommissie besloten dat er overleg gevoerd gaat worden met de provincie om te bereiken dat er toch een integraal zoneringsplan (dus incl. de omgeving) opgesteld gaat worden.

Het is volgens WBdP echter niet mogelijk om te stellen dat het huidige plan de basis is en dat de rest later nog zal volgen. Immers: wanneer de omgeving er wél bij betrokken wordt, zullen de kleuren die nu zijn ingetekend naar alle waarschijnlijkheid anders worden. Nu is de zoneringsplan erop gericht om alle recreatie in de Peel zelf op te vangen. Met de omgeving erbij kan dat anders -en het moet wat WBdP betreft ook anders!

We verwijzen m.b.t. het bovenstaande naar het Landinrichtingsplan 'Het onverenigbare verenigd', van 2005, waarin in het hoofdstuk 'Doelstellingen', op blz. 33 ten aanzien van de recreatie is opgenomen: *'Het ontwikkelen van voldoende en gevarieerde mogelijkheden voor een passend recreatief gebruik in een aantrekkelijke omgeving buiten en aan de randen van het projectgebied'* (onze onderstreping). Ook de verplichting uit het hierboven geciteerde N2000-Beheerplan om een *'op de Natura-doelen toegesneden recreatiezoneringsplan op te stellen'* ondersteunt onze mening. Zonder de recreatie zoveel mogelijk van de kwetsbare hoogveennatuur af te leiden naar de randen van en naar buiten de Peel kan een zoneringsplan niet voldoende op de Natura2000-doelen toegesneden zijn.

Wel open stellen, maar niet open leggen?

Halverwege de jaren negentig bracht WBdP haar visie 'De Verheven Peel' uit. De op de Peelhorst

gelegen Deurnese Peel en Mariapeel zouden aaneen kunnen groeien tot één groot, robuust natuurgebied, met in het centrum daarvan een 'wildernisgebied', waar de natuur ongestoord haar gang zou kunnen gaan.

Voor dat wildernisgebied (zie het kaartje hiernaast) had WBdP voor wat betreft de recreatie de filosofie dat het gebied niet afgesloten zou worden voor het publiek, maar dat er ook geen voorzieningen zoals, paden, routes e.d. getroffen zouden worden: 'wel open stellen; niet open leggen'.

In het concept Recreatiezoneringsplan Peelvenen heeft SBB het centrale deel van de Deurnese Peel donkergroen gekleurd: 'zone D, rustgebied' (zie de [bijlage](#) bij deze nieuwsbrief, of het kaartje hier onderaan). Dit gebied zou niet toegankelijk zijn voor recreanten. Op de info-avond over het zoneringsplan, op 7-12 in Helenaveen, zei SBB dat ze dit zou gaan veranderen, vanwege diverse protesten. 'Struinen' zou daar mogelijk gemaakt gaan worden. Tegelijkertijd zou het gebied (of delen

daarvan) waarschijnlijk wel afgesloten worden in broed- en trekseizoen. De precieze nieuwe omschrijving van 'zone D' moet nog komen.

Op die info-avond werd SBB door mensen uit Griendtsveen en Helenaveen verweten dat de afgelopen jaren diverse paden in de Peel waren afgesloten. Wandelen in de Peel zou volgens sommigen nauwelijks nog mogelijk zijn. Volgens ons is dit niet juist. Er zijn in de Peel heel veel mogelijkheden om te wandelen en te fietsen.

WBdP werd er door enkelen van beschuldigd dat wij 'de hele Peel zouden willen afsluiten'. Ook dit verwijt is onterecht. Zoals hierboven gesteld hebben wij altijd de visie aangehangen dat de Peel zoveel mogelijk toegankelijk zou moeten zijn, in het centrale deel van de Deurnese Peel en de noordelijke helft van de Mariapeel volgens het principe 'wel openstellen; niet open leggen'.

De vraag is in hoeverre dit principe nog volledig houdbaar blijft. Met de Verheven-Peel-visie van WBdP was het de bedoeling dat er rondom de Deurnese Peel en Mariapeel veel meer nieuwe natuur zou komen dan er nu wordt gerealiseerd. En wellicht belangrijker nog: het aaneengroeien van beide Peelen is er niet van gekomen. Een 'beschermd dorpsgezicht', de weg van Griendtsveen naar Helenaveen, meerdere huizen en ook nog recreatieondernemingen zitten daar tussen. Een echt wildernisgebied is alleen maar mogelijk als het natuurgebied een dusdanige omvang en inrichting heeft dat het centrale wildernisdeel daarvan voldoende gevrijwaard blijft van allerlei storende invloeden van buitenaf. Dat lijkt nu niet het geval te zijn. Ook is de recreatiedruk op de Deurnese Peel

en Mariapeel sinds de Verheven-Peel-visie werd uitgebracht flink toegenomen. Meerdere wandel- en fietsroutes zijn aangelegd en o.a. vanuit Griendtsveen en Helenaveen wordt van alles georganiseerd om bezoekers naar deze Peelen toe te trekken. Aan het Leegveld, net ten zuiden van Griendtsveen, is er een 'Natuurpoort' gekomen, die o.i. op die plek niet thuis hoort. Plus de al genoemde horeca-ondernemingen in het 'Middengebied' tussen de Deurnese Peel en Mariapeel.

Toch blijft WBdP er voorstander van om zo weinig mogelijk van de Peel af te sluiten voor bezoekers. Zo zijn wij er in principe niet op tegen om in de hierboven genoemde 'zone D' van SBB het 'struinen' toe te laten.

Dat zal dan echter wel met de nodige behoedzaamheid dienen te gebeuren! Ook is het de vraag of het altijd en overal in die donkergroene zone zal kunnen.

Om te beginnen zetten wij grote vraagtekens bij de kleur oranje die SBB in haar concept zoneringsplan heeft gegeven aan een strook in het 'Middengebied' tussen de Deurnese Peel en Mariapeel: 'zone A, recreatiezone' (zie [bijlage](#), of het kaartje hieronder). Dit is de zone waar SBB voornemens is om het meeste aan recreatie toe te laten, incl. voorzieningen zoals wandelroutes, bankjes, informatie en uitkijkpunten. Het is heel lastig om dan tegelijkertijd te waarborgen dat de pal daar aan grenzende groene 'zone D' voldoende rustig zal blijven om 'struinen' toe te laten. De oranje 'zone A' is ook in strijd met de hierboven al genoemde afspraak in het Landinrichtingsplan: *'Het ontwikkelen van een passend recreatief gebruik buiten en aan de randen van het projectgebied'*.

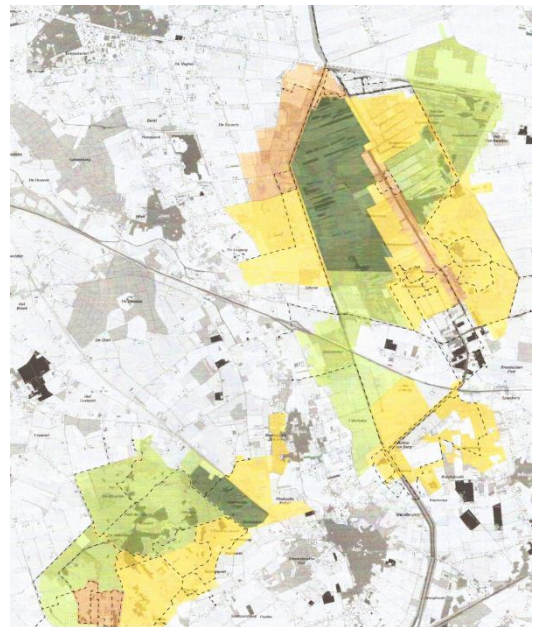
Het vrij laten 'struinen' kan ook een probleem worden indien de 'struinpaden' bewust worden gemaakt, doordat er bijvoorbeeld frequent tochten over worden georganiseerd, of omdat de paden via de sociale media in routestructuren worden opgenomen. Soms kan het dan toch nodig worden om bepaalde paden fysiek ontoegankelijk te maken, of om delen van het gebied in broed- en trekseizoen af te sluiten. Een belangrijk aspect is ook het feit dat er in de Mariapeel en Groote Peel diverse kades zijn aangelegd t.b.v. een betere waterstand. Ook in de Deurnese Peel zullen nog kades worden aangebracht en deels is dat al gebeurd, op de plek van de voormalige Soeloop. Met deze kades wordt afbreuk gedaan aan het principe 'wel open stellen; niet open leggen'. Zonder maatregelen krijgt de Peel er daardoor heel veel wandel-, fiets- en soms zelfs motorcrosspaden bij. Voor de kades in de Mariapeel is met SBB de afspraak gemaakt dat de nieuwe kades aan het begin en uiteinde met bijv. takkenhopen en/of het laten dichtgroeien met struikgewas afgesloten zullen worden (deze afspraak is overigens nog niet overal nagekomen).

Ook in de Groote Peel en de Deurnese Peel zal dit moeten gebeuren.

SBB had voorheen altijd een driedeling in de recreatiezoning: in de Groote Peel de meeste bezoekers, in de Mariapeel minder en in de Deurnese Peel het minst. We signaleren dat met het concept zoneringsplan van SBB deze driedeling -waar WBdP achter stond- verlaten lijkt te worden. De Deurnese Peel (en Mariapeel) krijgt nu immers een veel groter gebied met de oranje 'zone A' dan de Groote Peel. Samen met de genoemde Natuurpoort plus de horeca in Griendtsveen, Helenaveen en tussen deze beide Peelen in zal dit het moeilijk maken om in het centrale deel van de Deurnese Peel (en de noordelijke helft van de Mariapeel) de toegang volledig vrij te laten.

Het allerbelangrijkste blijft dat waar we deze nieuwsbrief mee begonnen: de omgeving van de Peelgebieden is onvoldoende in het plan betrokken. Er is niet gepoogd om de recreatie zoveel mogelijk af te leiden van de kwetsbare Peel zelf!

We merken op dat zelfs de nieuwe natuur (de landbouwgronden die rondom de Peel zijn/worden verworven en ingericht als natuur) hiertoe niet is gebruikt. Op de zoneringskaart van SBB (zie [bijlage](#)) heeft de nieuwe natuur simpelweg overal dezelfde kleur gekregen als de aangrenzende bestaande natuur en er is dus zo te zien niet naar gekeken of de nieuwe natuur wellicht iets meer aan recreatiedruk zou kunnen opvangen, om daarmee de bestaande Peel te ontlasten.

We willen hierbij tot slot nog meegeven dat de Peelregio de recreanten meer te bieden heeft dan de Peelnatuur alleen. Dit ondanks het feit dat wij in ons rapport 'De Verheven Peel in de lift' (zie de hierboven weergegeven citaten daaruit) stelden dat het landschap rondom de Peel de nodige verbetering behoeft (waar we overigens nog steeds volledig achter staan).

Stichting Werkgroep Behoud de Peel Lavendelheide 27 5754 EA Deurne 0493-319610 www.wbdp.nl info@wbdp.nl
NL25 TRIO 0338 4953 47